

Sygn. akt I CSK 441/17

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski

w sprawie z wniosku B.B.
przy uczestnictwie P.B.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 listopada 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 5 stycznia 2017 r., sygn. akt V Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania jeżeli: w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Instytucja przedsądu, jak wynika z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, jest zgodna z normami konstytucyjnymi, a także z zaleceniami Rady Europy

zezwalającymi na wprowadzenie środków eliminujących dostęp do sądu najwyższego szczebla. Skarga kasacyjna służy od prawomocnego orzeczenia, ma ograniczony zasięg, a jej podstawowym celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i twórczy wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa.

Choć skarżąca wskazała na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej to nie występuje ta przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.).

Zaskarżone skargą kasacyjną orzeczenie oczywiście narusza prawo, gdy jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, albo zostało wydane w wyniku błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest w sposób pewny i niewątpliwy z góry widoczne dla prawnika, bez potrzeby głębszej analizy jurystycznej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2003 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100). W skardze nie zostały przytoczone wystarczające argumenty (wywód prawny) świadczące o kwalifikowanym naruszeniu prawa przez Sąd Apelacyjny. Przypomnieć należy, że jeżeli przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest stanowisko skarżącego, że jest ona oczywiście uzasadniona, to w uzasadnieniu wniosku powinien on zawrzeć wywód prawny wykazujący takie kardynalne naruszenie prawa (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2005 r., II CZ 89/2005, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 135, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 2004/06, LEX nr 421035, z dnia 24 lutego 2006 r., IV CSK 8/06, LEX nr 201037).

Skarga kasacyjna takiego przekonywującego wywodu nie zawiera i nie uwzględnia odmiennych ustaleń Sądu Okręgowego, którymi Sąd Najwyższy jest związany. Wynika z nich, że do 2009 r., tj. do utraty pracy uczestnik osiągał dochody i wspólny majątek strony gromadziły w czasie, kiedy małżeństwo funkcjonowało prawidłowo.

Stosownie do regulacji zawartej w art. 43 § 1 k.r.o. „oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. Jednakże z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło

z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku" (art. 43 § 2 k.r.o.).

Z przepisu tego wynika, że regułą jest równy udział małżonków w majątku wspólnym, zaś odstępstwa od tej reguły noszą charakter wyjątku. Warunkiem ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym jest łączne spełnienie dwóch przesłanek, a mianowicie istnienia ważnych powodów oraz przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego w różnym stopniu, (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2002 r. III CKN 1018/2000, LEX nr 77054). Ocena dokonywana pod kątem spełnienia przesłanek określonych w art. 43 § 2 k.r.o. nie może być schematyczna, lecz - przy uwzględnieniu wskazanych założeń - powinna mieć charakter zindywidualizowany i opierać się na analizie konkretnych okoliczności danej sprawy.

Przez pojęcie „przyczynienie się” małżonków do powstania majątku wspólnego rozumie się nie tylko działanie prowadzące bezpośrednio do powiększenia substancji majątku, ale także całokształt starań o założoną przez zawarcie małżeństwa rodzinę i zaspokajanie jej potrzeb. O stopniu przyczynienia się nie decyduje wyłącznie wysokość zarobków osiągniętych przez małżonków, przeznaczonych na zaspokojenie potrzeb rodziny. Same tylko wyliczenia rachunkowe nie mogą stanowić wystarczającej podstawy do ustalenia stopnia przyczynienia się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego i nie mogą przesądzać o określeniu tego stopnia. Reguła równego udziału w majątku wspólnym przekształciłaby się wówczas w wyjątek. Określenie stopnia przyczynienia powinno nastąpić również przy uwzględnieniu okoliczności niewymiernych.

W konsekwencji przepis art. 43 § 2 k.r.o. ma zastosowanie tylko w takich wypadkach, gdy małżonek, przeciwko któremu skierowane jest żądanie ustalenia nierównego udziału, w sposób rażący lub uporczywy nie przyczynia się do powstania dorobku stosownie do posiadanych sił i możliwości zarobkowych, (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 1968 r. III CRN 100/68 OSNC 1969, nr 11 poz. 205 i z dnia 26 listopada 1973 r. III CRN 227/73 OSNC 1974 nr 11 poz. 189).

Wnioskodawczyni rzeczywiście nie wykazała, że uczestnik uchylał się od obowiązku przyczyniania się do powstania tego majątku lub zachowania jego substancji, w szczególności poprzez uporczywe i rażące zaniedbanie partycypowania w zaspakajaniu potrzeb założonej rodziny. W doktrynie jak i orzecznictwie ugruntowała się zasada, że tylko w takich okolicznościach tj. rażącego lub uporczywego nieprzyczyniania się do powstania majątku wspólnego pomimo posiadanych sił oraz możliwości zarobkowych (tak: postanowienie SN z dnia 30 listopada 1972 r. III CRN 235/72 OSNCP 1973/10 poz. 174) drugi małżonek może żądać, aby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z małżonków przyczynił się do powstania tego majątku.

O istnieniu ważnych powodów nie przesądza obciążająca jedno z małżonków wina rozkładu pożycia małżeńskiego, stwierdzona w wyroku rozwodowym lub orzekającym separację. Same tylko wyliczenia rachunkowe nie mogą stanowić wystarczającej podstawy do ustalenia stopnia przyczynienia się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego i nie mogą przesądzać o określeniu tego stopnia.

Z tych względów, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).